

Avui, a les illes Balears, hi ha més de 90.000 desocupats.

Gastar bé

El govern balear optimitza les despeses, obligat per la crisi i per un deute galopant.

Fins l'any 2003 el deute de les illes Balears es va mantenir en nivells molt baixos. Hi havia hagut governs de dreta sota les presidències de Gabriel Cañellas (1983-1995) i de Jaume Matas (1996-1999) i un govern progressista amb la presidència de Francesc Antich (1999-2003) i mai cap no es va recolzar excessivament en el deute per poder accomplir projectes. A principi de l'existència de la comunitat autònoma les competències eren tan minses que no hi havia gaire raó per a l'endeutament. Més tard, sota el

govern d'Antich, començaren a arribar les grans responsabilitats de gestió (com ara Educació i Sanitat), però la tasca fèrria del conseller d'Hisenda, Joan Mesquida (avui secretari general de Turisme al govern espanyol), evitava qualsevol desviació dels consellers i l'augment del deute. Fins al punt que Mesquida arribà a ser assenyalat per companys seus com a responsable de la derrota del pacte de progrés davant del PP de Jaume Matas el 2003, justament per haver evitat l'endeutament del govern que així suposadament no pogué fer més coses que els ciutadans podrien haver percebut i premiat a les urnes.

Va ser amb la victòria de Matas el 2003 quan l'evolució del deute començà un canvi radical.

Matas. El president Matas –avui investigat per la justícia, com és prou sabut– es va llançar a una frenètica activitat de construcció de noves infraestructures. Autopistes a Eivissa, a Mallorca, el Palma Arena, el Palau de Congressos –només iniciat–, el metro,

IB3... Amb les migrades reserves econòmiques del govern, òbviament només tenia un camí per a poder fer front a allò que anomenava “modernització de les Balears”: el deute.

Segons el darrer dictamen de la Sindicatura de Comptes de les Balears, Matas pràcticament va duplicar el deute durant el seu mandat. Així, als diversos pressuposts es formalitzaren operacions d'endeutament per valor de 623,3 milions d'euros 320 dels quals correspongueren a l'exercici del 2005: justament el moment de màxima efervescència d'obres públiques del seu govern. Al deute net autoritzat s'hi afegiren nous préstecs de l'import de les amortitzacions, corresponents als préstecs que venci en el mateix exercici. A més, les autoritzacions d'imputacions de despesa van créixer d'un 141,1% entre el 2003 i el 2006 fins a arribar als 2.448 milions d'euros en acabar la legislatura. Per una altra banda, el govern Matas va augmentar el nombre d'empreses i fundacions públiques, que passaren de 93 a 174, totes les quals acumularen un deute no

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

El conseller d'Economia balear, Carles Manera. L'any passat es van suspendre les oposicions per a ocupar un lloc a la funció pública a les Illes. No se

reconegut, que passà de 140 milions el 2003 a 739 milions el 2007.

En resum, el govern de Matas va començar el 2003 amb un deute acumulat pels anteriors governs de 858 milions d'euros. Quatre anys més tard ja era de 1.798 milions. El doble. Era l'augment més espectacular que s'havia viscut a Balears des de la creació autonòmica.

Creixement actual. Quan Francesc Antich ocupa la presidència del govern l'estiu del 2007 es trobà amb el deute acumulat per Matas. I encara pitjor:

una part, més de 800 milions d'euros, l'havia de pagar entre el 2008 i el 2011. En principi, la situació pareixia que es podia controlar. El govern del pacte de centre-esquerra –PSOE, Bloc (PSM, EU, Verds i ERC), UM i Eivissa pel Canvi– decidí de fer uns pressuposts per al primer any, 2008, sense tenir en compte els efectes negatius de la crisi econòmica. De fet, aleshores no es reconeixia com a tal. Francesc Antich deia que calia defugir discussions lèxiques sobre si hi havia “crisi o desacceleració econòmica”. Però la crisi hi era. I ben de

veres, que hi era. Féu miques les previsions d'ingressos del govern. L'executiu va anar de remolc i es recolzà en el deute per a poder oferir els serveis previstos. L'any següent, 2009, la caiguda dels ingressos –per taxes i impostos– va ser enorme; novament el deute hagué d'augmentar. El govern va fer una forta inversió pública que volia que es convertís en estímul del sector privat, que es mostrava absolutament deprimat.

Segons les dades del Banc d'Espanya, el deute de les Balears és a hores d'ara de 4.528 milions d'euros. Una xifra molt alta que preocupa la principal organització empresarial, la Confederació d'Associacions Empresarials de les Balears (CAEB). El president de l'associació, Josep Oliver, deia abans de Nadal que “és molt preocupant un deute tan elevat”. D'una altra banda, el dèficit durant el primer semestre del 2010 –563 milions– era el 90% del que s'havia pressupostat per a tot l'any. La CAEB creu que aquestes xifres preocupants poden impedir la recuperació econòmica. Els seus serveis d'estudis asseguren que és possible que, tal com diu el govern, l'economia balear comenci a créixer el 2011 molt tímidament, però les dades de la patronal indiquen que la recuperació efectiva no serà realitat abans de l'any 2014.

Forta retallada a IB3

La ràdio i televisió pública de les Illes, IB3, és possiblement dels organismes públics on més s'han retallat els pressuposts els darrers dos anys. El govern ha impulsat una contenció enorme de la despesa per la vida televisiva. D'ençà de la creació d'IB3 (el 2006 comença les emissions regulars), el deute no parava de créixer-hi. El 2007 el pacte de centre-esquerra presidit per Antich confià a UM la gestió d'IB3. Maria Antònia Munar hi posà al capdavant el seu home de confiança, Antoni Martorell, que va mantenir-hi la gestió feta sota el govern anterior del PP. El deute era fora de control. Fins que el govern, el 2010, decidí de posar-hi fill a l'agulla. El govern va assumir els deute, però obligà la direcció d'IB3 a no endeutar-se més d'un 3% del pressupost anual, un pressupost que s'ha vist seriosament minvat. En tres anys, el pressuposts d'IB3 ha passat d'uns 120 milions als 50 escassos d'enguany. Les divergències entre el govern i el director general portaren Martorell a dimitir la primavera passada. Des de llavors el nou director general és Pedro Terrasa, un economista: tot un símbol d'allò que és la primera necessitat: reduir despeses com sigui.

Retallades i política social. En vista de la difícil situació dels comptes públics balears, el conseller d'Hisenda,

sap si enguany se'n convocaran.

Carles Manera, decretà un pla de xoc per a fer front a la necessitat de reduir despeses com fos. Des de principi del 2009 el govern ha engegat diverses iniciatives en aquest sentit. Per exemple, es varen suspendre les oposicions previstes però no convocades per al 2010, i enguany no se sap si se'n convocaran. Per un altre costat, el president decidí de reduir el nombre de conselleries. Han desaparegut les d'Esports i Joventut, la de Treball i la d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. La de Treball ha passat a

Turisme, presidida per Joana Barceló; el resultat és que s'ha aprimat en alguna direcció general i en alguns càrrecs directius i de confiança. El mateix efecte ha tingut la desaparició de les altres dues, les responsabilitats de les quals han anat a parar a la conselleria de Presidència, amb Albert Moragues al capdavant. La tercera línia d'aprimament de la despesa del Govern ha anat a càrrec de la desaparició del màxim nombre possible d'empreses i fundacions públiques. Si Matas en duplicà el nombre entre el 2003 i el 2007, el govern actual l'ha deixat en la meitat. Amb totes aquesta mesures dràstiques l'executiu actual vol estalviar més de 100 milions d'euros.

L'objectiu final no és el mer estalvi, sinó poder alliberar diners per a dedicar-los a política social, que és la gran preocupació del govern. La conselleria d'Afers Socials, que presideix Fina Santiago, ha vist com el nombre de peticions d'ajudes s'ha disparat els dos darrers anys. Cal entendre que dels més de 90.000 desocupats de les Balears un nombre aproximat de 20.000 té necessitats peremptòries d'ajuda pública. L'assot en què s'ha convertit la desocupació també ha ajudat a fer malbé les previsions de deute del govern, que, a través de la conselleria de Santiago, es troba obligat a fer créixer any rere any les despeses d'atenció als més

necessitats. En aquest sentit la supressió immediata dels 426 euros d'ajuda mensual a alguns desocupats per part del govern espanyol implicarà, segons que va dir la consellera Santiago, un augment segur de les peticions de la renda mínima d'inserció que haurà d'assumir l'executiu balear.

Imposts i bons. El govern d'esquerres de les Balears volia augmentar diversos impostos per a l'any 2011 amb l'objectiu de recaptar més i que pagassin "més aquells que més tenen", segons que va explicar el president Antich. Però la debilitat parlamentària li ha impedit d'aprovar els pressuposts per al 2011 –els ha haguts de prorrogar– i, consegüentment, poder imposar la pujada d'impostos desitjada. En vista de la negativa d'UM i del PP a votar cap pressupost amb augment d'impostos, l'esquerra s'estimà més ni tan sols presentar els comptes al Parlament.

El Govern balear de moment no ha decidit –com ho han fet els de Catalunya i el País Valencià– l'emissió de bons per a obtenir diners. Així i tot, el conseller d'Economia i Hisenda assegurarà just abans de Nadal que "no es pot descartar l'emissió de bons" enguany.

Miquel Payeras

Breus

Comença l'any amb 1.155.276 desocupats als Països Catalans

El nombre de desocupats es va estabilitzar força el 2010, tot i que l'any es tancà amb 24.570 més que el 2009. D'aquests, el 95,5% es concentren al País Valencià, amb 23.468 aturats més. Al Principat, l'any es tancà amb 912 desocupats més que no el 2009, un 0,16% més. I a les Illes, el nombre de desocupats registrats a les oficines del Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB) era, a final del 2010, de 91.288 persones, 190 més que un any abans (un 0,21%). A tot el territori es comptabilitzen 1.155.276 desocupats. Ara bé, les xifres del desembre són lleugerament inferiors a les del novembre

L'augment de la desocupació al Principat i a les Illes l'any passat fou molt baix.

a tots tres territoris, un fenomen poc habitual i que per a alguns és un signe de canvi de tendència.

A l'estat espanyol s'ha arribat a 4.100.073 de persones sense feina, un 4,5% més que el 2009.

El SIP Bancaja-Caja Madrid descarta una OPA sobre el BV

El Banc de València, controlat en un 38,4% per Bancaja, mantindrà la independència malgrat haver cedit al banc resultant de la fusió freda entre Bancaja i Caja Madrid els drets polítics que corresponen a l'entitat valenciana. Així ho asseguren fonts citades la passada setmana al diari *El País*, segons les quals el Banc Financer i d'Estalvis –nom del banc resultant– ha descartat de llançar una oferta pública d'accions (OPA) sobre el 100% del capital, malgrat que les normes de la CNMV estipulen que, per sobre del 30%, té l'obligació de fer-ho.